

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:
Pe an 6 col. pe 1/2 an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

—
Apare în fiecare Joi.
—

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Filosofia democratizată.

Articolul de față nu e destinat pentru toți. El se adresează exclusiv la inteligența superioară, a cărei cultură se edifică pe studii gimnaziale și academice, adică, profesori, preoți, avocați, funcționari și celalalt rest a surtucarilor cu școale mai înalte.

Cestia care o punem în discuție, e de-o actualitate imediată. Trăim în epoca democratismului, și după cum s'a democratizat toată viața de stat, așa tinde de un timp încoace, a se democratiza chiar filosofia, departamentul cel mai subtil și abstract al științei.

După cum e pentru popor, religia, știința cea mai democrată, și ca atare un companion indispensabil pe drumul vieții, așa devine educația filosofică, un agent puternic în concurența competitivă a traiului privat și public, pentru clasele mai înalte.

Tot sistemul filosofic, conține și un sistem pedagogic. Aceasta e marea însemnătate a filosofiei. Din dragul filosofiei pure nu-și bate nimenea capul; a face filosofie veritabilă, nu înseamnă a disputa cu un ecou ori a te lupta cu o umbră, ci, a te urca cu un fuscel mai sus, pe scara civilizației.

Educația adevărată o dobândim numai prin studiul filosofiei. Școalele ne dau instrucțiunea, dar' nu ne dau educațiunea, și în urma urmelor e toată școlăriimea absolvată, condamnată la o sterilitate științifică și socială, fără un sistem filosofic.

Numai filosofia ne face reîntoarcerea la noi însuși posibilă. Prin ea devenim artiștii pentru a ne putea cu-

noaște internul nostru, pentru a ne analiza ideile, a ne compara, a ne taxa, a ne cunoaște datorințele față de noi și față de alții. Singur filosofia ne dă adevărata nobleță intelectuală.

Fără cultură filosofică, e tot arhitectul un simplu zidar, învățătorul un pășitor ordinar, dar' nu un călăuz și un misionar civilizatoric; fără cultură filosofică e tot avocatul un uneltitor de paragrafi dar' nu apărătorul sacru a adevărului și a dreptății; fără cultură filosofică e preotul o figură șubredă în creșterea națională, și numai prin ea se va putea cualifica pentru a sta la nălțimea chemării lui, pentru a fi ceea-ce trebuie să fie, un profesor de idei, de reflexiuni morale, de idealuri, provisiunea inepuizabilă de credință și confidență.

Un exemplu. Ce-a făcut Germania de azi atât de mare? Necondiționat, ca în cauzele multe a ridicării imperiului teuton, filosofia germană e un principal motiv. Germania are o filosofie a războiului, bărbații politici o filosofie a politicei, dascălii și popii o filosofie a pedagogiei, Kant, Goethe, Mommsen, Bismark, ei toți au fost propagatori filosofici în diferite direcții, filosofia le-a dat echilibrul și energia.

Educația filosofică e cementul unic care e în stare să zemislească o societate tenace. Numai o cultură filosofică mai însemnată și mai răspândită va fi în stare să ne ridice la valoarea noastră reală, numai ea va distinge aurul de alama ieftină, munca adevărată de speculațiunea urtă, oamenii onorabi de indivizii efemerici.

Din toate părțile se strigă după fapte. Lumea s'a plictisit de teorii. Dar' se nu se înșchimbe teoriile cu frazele

și nici faptele cu acțiunile egoiste. Atâta vede ori-și-cine, că lipsa de fapte provine de acolo, că nu avem încă teoria faptelor. Teoria asta ne va putea da numai o mai mare cultură filosofică. Ea va delătura în primul loc abstracțiile intelectuale și ne va deschide gândirea inițiativă în viața practică, în domeniul faptelor, ea va putea trezi în noi respectul vieții comune și să făurească caracterele tari. Până nu vom avea nici fapte.

E chiar periculos să ceri numai fapte, înainte de a avea un sistem teoretic, un mare princip pedagogic, care ni-l ofere numai filosofia. Cultul exclusiv al faptei, ne-ar conduce pe noi Românii, înainte de-a fi intelectual, cultural și moral fortificați, la un materialism frivol, la o invasiune a spiritului pozitivist și practic, și toate celelalte porniri mai nobile, nobleță de caracter, distingere morală, iubire altruistă, abnegația patriotică, etc. s'ar vestezi în noi, înainte să ajungă la o eflorescență națională.

Cultul faptei se meargă mână în mână cu cultul filosofiei. Numai unde teoria progesează paralel cu practica, avântul e destoinic și evolutiv. Ori-ce altă stare de lucruri demarcă un defect morbid și de un progres nu poate fi vorba.

O filosofie, mai bine zis, un sistem filosofic, e tot atât de necesar ca o împlinire de fapte. Aceasta ne-a îndemnat la meditația de față. Fără să dispunem de spațiul suficient, lăsăm în sama publicului a umplea acest articol schițat, — schelet — cu carnea înfloritoare a pățaniilor lui, a practicei și a teoriilor.

A fost o idee măreață, când po-

liticianii democrați au proclamat principiul filosofic ca o virtute a democratismului. Convinși de marile foloase care le poate avea un sistem filosofic democratizat pentru un mers înainte intelectual și material, recomandăm, învățătorilor, preoților, avocaților, arhitecților, policianilor și tuturor celorlalți cari aparțin burghezimei, o mai remarcabilă atenție pentru studii filosofice, fie morale, extetice, sociologice ori psihologice.

Atunci doar', când o gândire filosofică a străbătut tot mai adânc în păturile societății, va putea răsări aurora democratismului adevărat, și acesta e dorul fiecărui Român verde.

Războiul ruso-japonez.

Departele în extremul orient, de 3 luni, războiul se urmează din ce în ce mai aprig, între Ruși și Japonezi. Cauzele cari au dat naștere acestui războiu au fost: Rusia ar fi dorit să păstreze pentru ea Manciuria, bucată mare de pământ, făcând parte din împărăția Chinei, Japonia ar fi voit să nu lase pe Rusia să facă aceasta. Pe de altă parte Japonia ar voi ca singură să aibă influență asupra Coreei.

Manciuria și Coreea, eată cele două cauze vizibile a izbucnirii războiului.

Coreea, este o țeară, așezată la N. O. Chinei, care se aseamănă prin formă cu Italia.

Este un imperiu de care nimeni nu vorbea înainte de anul 1882.

Englitera, Japonia și Rusia fiecare ar dori să-l aibă în stăpânire. Țeară muntoasă: Șirul munților Chan-Alin, o împarte în două basinuri nu prea fer-

FOIȘOARA

Intru memoria lui G. Barițiu.

Vorbirea dăui Dr. At. M. Marienescu, delegatul
Academiei române, rostită la mormântul lui
G. Barițiu, în 6 Maiu n. 1904.

Nu așteptați ca eu să țin o cuvântare funebrală, pentru-că de aceste s'au ținut la înmormântarea lui. Nu așteptați ca eu să descriu biografia lui, pentru-că aceasta s'a publicat!

Eu vreau numai să vorbesc ceva întru memoria lui, și anume despre epoca ce a fost înainte de el și în care s'au început luptele naționale, căci altcum nu pricepeam, că ce muncă grea a avut el pentru deșteptarea națională. Eu vreau să vorbesc ceva despre cariera, activitatea și rezultatul activității sale, așa precum eu le-am cuprins cu mintea și le-am simțit cu inima.

Pentru aceste, înduioșat az, permiteți curs liber ideilor și simțimentelor mele, când vorbesc întru memoria acestui Român adevărat.

...Și Dumnezeu a trimis pe Fiul său în lume, ca să îndrepte inima și sufletul

omului și să le facă bune, ear' spiritul lui să-l scoată din întunec. Și pentru mântuirea popoarelor. Fiul lui Dumnezeu a dat învățătura de frunte: »Iubește pe aproapele, ca însuși pe tine!»

Și Doamne! Oamenii, popoarele și-au mărturisit din gură, că ascultă învățătura ta, că sunt creștinii tăi, dar' în inima și sufletul lor nu au primit pe Dumnezeu, căci nu au avut iubire cătră deaproapele lor, ci, în numele credinței tale, Românii le-au denegat toate cele bune din viața aceasta. Le-au oprit dezvoltarea minții, cultura inimii și adeseori s-au respins și dela altarele, ce le-au ridicat pentru adorarea ta și ca să-ți sacrifice, numai pentru-că Românii îți erau creștini în felii lor.

Strămoșii erau obosiți de persecutări, osteniți de nedreptăți, amărâți și necăjiți. Ei vedeau numai o noapte întunecoasă pentru spiritul lor, și în noaptea aceasta de veacuri au adormit în somnul de letargie. Și aceasta era efectul de mai mulți secolii al creștinătății nepricepute, efectul neculturii popoarelor.

...Și ai visat, Barițiu! că umbrele gigantice s'au sculat din mormânturi de 2000 de ani, umbrele de strămoși mari, și ele cutreierau prin văi și prin munți și ele se văitau pentru soarta strănepoților, dar nu

vedeau decât lacrimile pădurilor și nu au zău decât suspinele munților, cari ca niște echouri înfiorătoare se isbeau dela răsărit spre apus, dela Aarpați la Apenini și dela pământ la ceriu. Numai aceste echouri mai simțiau milă și jale de Români.

Ce vis grozav ai avut Barițiu! Mi-ai spus, că în spaimă te-ai trezit din el, și te-ai cutremurat.

Aceasta era epoca în care s'a născut Barițiu, venit în lume ca trimis de providența divină ca se trezească pe Români din somnul de letargie și să-i ducă la deșteptarea națională.

George Barițiu s'a născut în 12/24 Maiu 1812.

E destul ca să spun, că în Blaj a absolvat teologia. El s'a pregătit dar ca să fie preot lui Christos, să îndrepte inima omului, să-l învețe a iubi pe deaproapele și să-i pregătească sufletul pentru lumea viitoare.

Dar' când era să plece în viața practică, în toată făptura lui s'a luptat creștinătatea cu naționalitatea, și a învins naționalitatea.

Eh! ție Barițiu nu ți-a trebuit visul unui preot de frunte, să ajungi la demnități mari bisericesti, să fii îmbrăcat în mătăsurii și să șezi la mese întinse, cu făclii aprinse. Dumnezeu a dispus cu tine și ți-a dat

chemare și misiune pentru o carieră și mai măreață. O carieră a bărbaților mari pentru redeșteptarea unui popor, a poporului român.

Tu ai simțit și priceput chemarea și misiunea ce ți-s'a dat în epoca cea mai tristă a poporului român. Că ai să deștepti pe Român, să-l înveți a se iubi unul pe altul, să-i pregătești spiritul, ca să ajungă la învierea națională, căci aceasta e destinațiunea lui, aceasta îi va aduce viitor mai bun și fericirea în această lume.

Tu, dăruit de Dumnezeu cu minte ageră, înzestrat cu talente, înaușit cu cunoștințe multe, pentru ca spiritul tău să poată lumina lumea română, în 1835 te-ai făcut învățător în Brașov și te-ai pus la lucru, la muncă.

Dar' pentru inima și spiritul tău acest teren de învățător în Brașov ți-a fost prea îngust. Ție, care ai lucrat fără de odihnă, și pentru lucru nici când n'ai avut timp destul. Te-ai pregătit, ca să te faci învățătorul întregului popor român.

Spre acest scop la anul 1838 în Brașov ai înființat »Foaia pentru minte, inimă și literatură» și apoi »Gazeta Transilvaniei», ca prin acestea să deștepti poporul. Și pe acesta l-ai învățat iubirea de neam, iubirea de patrie, iubirea de-aș-

tile. Păduri numeroase de pini și brazi, mine de argint și de aramă, turme de oi și de boi, ar putea fi îndestulătoare pentru traiul a 10 milioane de locuitori. Are capitală Seul.

Japonia, despre care s'a scris atât de mult, este o țară care în câți-va ani a făcut progrese uimitoare. La 12 Iunie 1872, s'a inaugurat întâia cale ferată, la 1875 s'a inaugurat întâiul vapor de răsboiu. Serviciul militar a fost declarat obligator, soldați armați și instruiți Europenește. Comerțul exterior dela 65 milioane în 1868, atinge un miliard 100 de milioane în 1898.

Armata activă Japoneză se compune din 8.000 ofițeri și 200.000 de oameni, împărțiți 52 regimente de inf. fiecare având 3 batalioane; 55 exca-droane de cavalerie, 19 reg. de artilerie de câmp, 20 batalioane artilerie de cetate, 13 bat. de geniu, 13 excadr. de tren și un batalion de drum de fier. Reserva 35 mii oameni; armata teritorială 200 mii oameni. Împreună cu milițiile: 430 mii oameni 1200 tunuri și 90.000 cai.

Flota Japoneză numără șase chiurasate cu o greutate totală de 84.800 tone, 24 tunuri de 305 mm.; 76 tunuri de 152 mm. și un efectiv de 4264 oameni; 8 încrușiătoare chiurasate cu o iuțeață variind între 20 și 21 noduri și cu o greutate totală de 58.386 tone, 24 piese mari de artilerie, 80 mijlocii și un efectiv de 4300 oameni; 14 încrușiătoare cu pavăză, dintre cari 4 cu o vitesă între 22—23 noduri, alte 4 cu 26 noduri și 6 între 16—19 noduri. Greutatea totală 51.693 tone cu 13 tunuri mari, 125 tunuri mijlocii și un efectiv de 5000 oameni. Contra torpiloare și torpiloare aproape număr egal cu ale Rușilor.

Rusia, mare imperiu cu o întindere de 23 milioane klm. pătrați, atât în Europa cât și Asia, încă din anul 1583 ajunge la Ienissei, în 1643 până la Amur. Sub împăratu Nicolae I., Rusia devine stăpână a unei întinse provincii la nordul Amurului; în 1860, Alexandru II., puse stăpânire pe litoralul dintre Oceanul Atlantic și Ussuri. În fine acum de curând Rusia lua cu chirie Port-Arthur și căpătă protectoratul asupra Mancuriei.

Mancuria, așezată între Siberia,

de care se desparte la Nord prin Sakhalin-Oula și Coreea cu care se mărginește la Sud-Ost, este o țară muntoasă, puțin productivă și aproape sălbatică!

Fluviul Yalu este hotarul între Mancuria și Coreea.

Forțele militare Rusești aproximativ, sunt cam următoarele:

Întâiul corp de armată Siberian, 71 batalioane, 65 exca-droane și 138 tunuri; al doilea corp de armată Siberian, 59 batalioane, 53 exca-droane și 148 tunuri. În total 130 batalioane, 118 exca-droane și 258 tunuri, aproape 160.000 oameni, la cari se mai adaugă cel puțin încă 150.000 oameni.

La acestea forțe însă se adaugă pe fiecare zi altele nouă, cari vin din Europa, căci nu e nevoie decât de timp pentru a-le aduna.

Flota rusească se compune din 8 chiurasate cu o greutate totală de 88.230 tone cu 32 tunuri mari 93 mijlocii și 5760 oameni; 5 încrușiătoare chiurasate cu o greutate totală de 50.290 tone cu 14 tunuri mari, 78 mijlocii și 3457 oameni; 8 chiurasate cu pavăză cu o greutate totală de 45.820 tone cu 54 tunuri mijlocii și 3616 oameni.

Luptele au început pe la începutul lunii Febr. a. c.

În noaptea de 8—9 Febr. n., Japonzii au deschis focul asupra fortărețelor din Port-Arthur. Ruși cari nici nu se așteptau la un atac, erau aproape nepregătiți. Resultatul fu șapte nave rusești scoase din luptă.

A doua zi, la 9 Febr., o nouă luptă se dete la Chemulpo. Incrușiătorul rus Varyag și canoniera Koréiets sunt scoase din luptă după o apărare eroică.

La 10 Februarie, 3000 Japonzii, debarcați seara la Chemulpo, ocupă Seul, capitala Coreei.

În nopțile de 23 spre 24 Febr. 24 spre 25 Febr., în dimineața de 25 Febr., și în noaptea următoare, Japonzii au atacat Port-Arthur, fiind mereu respinși.

La 6 Martie o divizie Japoneză formată de 5 chiurasate și de 2 încrușiătoare, bombardă Vladivostok, port militar la sudul Siberiei, făcând Rușilor mari stricăciuni.

Amiralul Togo, comandatul flotei Japoneze, în același timp bombardă a 5-a oară Port-Arthur.

Amiralul Makarof, comandantul suprem al flotei Rusești luă ofensiva, și o luptă crâncenă se încinse între cele două flote.

În noaptea de 26 spre 27 Martie, Japonzii atacă pentru a 7-a oară Port-Arthur. Ei încercară să astupe intrarea în port, prin scufundarea de vase anume hotărâte la aceasta. Eată cum se face închiderea intrării unui port (blo-care): se trimite spre canalul inamic mari vase, hotărâte dinainte a fi scufundate, spre a împedeca astfel navigarea. dacă tunurile forturilor trag asupra lor le scufundă, lucru ce se dorește, și scopul e ajuns; dacă tunurile forturilor nu trag, atunci vasele pătrund în interiorul portului și pline cum sunt de materii explozibile, pot incendia exca-dra inamică.

Planul Japonzilor însă n'a reușit, de-oare-ce chiurasatele Rusești de pază și bateriile forturilor au deschis focul și vasele Japoneze au fost scufundate înainte de a se apropia de intrare.

La începutul lui Aprilie, trupele Japoneze înaintând mereu, se așezase la Tchang-Sin, pe malul stâng al fluviului Yalu.

Trupele Rusești, așteptand să-și mărească efectivul, prin noile sosiri din Europa, au ca basă a operațiunilor Ant-Toung, pe malul drept al fluviului Yalu, făcând puternice fortificațiuni până la Kalien-Tse.

La 13 Aprilie, orele 6 dimineața, Rușii observă din nou flota Japoneză înaintând spre Port-Arthur; 6 torpiloare și încrușiătorul Bayan intră în luptă cu navele Japoneze. Torpilorul Strachmy se rătăcește din cauza ceței și este încunjurat de vasele inimice. Luptă cu eroism dar' în cele din urmă este scufundat de Japonzii și nu scapă decât 5 marinari.

Celelalte torpiloare și încrușiătorul Bayan în fața forțelor superioare japoneze, dau înapoi spre radă ca să pue în poziție de luptă, apărute de bateriile din forturi. În acest moment Amiralul Makarof, comandantul suprem al flotei Rusești, ese în largul mării pe chiurasatul Petropavlosk, însoți de Fobieda, Peresviet și toate chiurasatele.

Băgând însă de seamă că flota Japoneză e mult mai puternică și că scopul inamicului este de a atrage flota Rusă tot mai departe în larg, se retrage cără intrarea portului spre a fi la rëndul seu apărat de artileria fortărețelor.

Nu mai avea decât câte-va mile spre a-și ajunge ținta, când o teribilă explozie se produce. Petropavlosk se apleacă într'o parte și nu mai puțin de două minute se scufudă.

Amiralul Makarof, împreună cu 650 oameni, a perit în valuri.

Din tot echipajul n'a scăpat decât marele Duce Cyril împreună cu 80 ofițeri și mateloți. Chiurasatul Pobieda este la rëndul lui torpilat în flancul drept, totuși a putut să intré în port.

Flota Rusească a avut pierderi foarte mari, astfel încât astăzi ea nu mai poate face față flotei Japoneze, care a devenit astfel stăpână a mării.

Moartea amiralului Makarof este o însemnată pierdere atât pentru Rusia cât și pentru Europa întreagă, de oare-ce el era nu numai un brav marinar, dar' un om de știință cunoscut în lumea întreagă. El a făcut invențiuni însemnate pentru serviciul marinei în general.

Ca comandant suprem al flotei Rusești din Oceanul Pacific a fost numit amiralul Skridlof. Peste puțin el va ajunge la Port-Arthur sau la Vladivostok și va lua comanda. Exca-dra Rusească din Baltica va merge în extremul orient spre a întări flota din Port-Arthur și Vladivostok.

Ultimele vești sosite de pe câmpul de răsboiu, arată că Japonzii au încunjurat Port-Arthurul de toate părțile, și au reușit să astupe intrarea portului, așa încât vasele rusești sunt cu desă-vârșire imobilizate.

În dimineața zilei de 1 Maiu, Japonzii, sub comanda generalului Kuroki, au forțat trecerea peste fluviul Yalu. Armata rusească care ocupa Kiu-lienceng a fost bătută, părăsind pozițiile ce avea, retrăgându-se spre Wi-Ju și împrejurimi.

Actualmente Japonzii s'au stabilit la Foenghyan-Coeng, ocupând și Kuan-deamsian, situat la 70 klm. spre Nord-Ost de Foenghyan-Coeng.

Domandantul suprem al oștirilor Rusești din extremul orient, generalul

proapelui și loialitatea pentru rege, căci numai această iubire ne va vindeca ranele seculare și ne va naște speranțele pentru viitor.

Și luceafărul de seară și de zori mai totdeauna te-au văzut la masă cu peana în mână. Peana ai înmuiat-o în inima ta, în simțemintele tale cele nobile omenești, naționale, patriotice și loiale. Peana ta era în-suflețită de sufletul tău cel curat și condusă de spiritul tău cel ager.

Și »Foaia pentru minte, inimă și literatură« și »Gazeta Transilvaniei« se consideră de un far, de un turn luminător național, căci lumina lui *trecea și peste vârfurile Carpaților, ca să lumineze tutor Românilor*. Și peste trei ani lumina națională a străbătut în tot Ardealul, și la Criș și la Timiș, a străbătut în Bucovina, Muntenia și Moldova și a trecut și peste Prut. Era lumina ce deșteaptă spiritul poporului, și literații din toate părțile cântau: Osana ție Barițiu! Osana ție!

Eată lumina ce apărea ca un simbol divin, care a dat de știre, că se apropie zorile vieții naționale. Lumina zorilor a pătruns și a deșteptat spiritele adormite și a înviat inimile amorțite.

Și ea creștea și splendoarea ei se lăția

și se apropia re'nvierea spiritului unui popor. Dar' sufletele cele păcătoase ale oamenilor răi se temeau de lumina farului, pentru-că satana cu ai săi totdeauna se bucură de întunecul nopții spirituale a oamenilor.

La 1840 consulul rusesc mijlocește, ca foile din Brașov să nu mai între în Moldova și Muntenia. Crivățul cel rău și înfiorător a adus nouri la Carpați spre răsărit și spre amiază, ca lumina națională din farul cel înalt să nu mai treacă peste vârfurile Carpaților.

De altă parte încă s'au arătat bălauri groaznici ca să umfle lumina, și vârcolaci în chip de lupi, ca să o înghită.

Luptele și necazurile lui Barițiu și ale lui Iacob Murășan erau nemărginite. Dar' a venit o epocă mai blândă odată și s'a auzit glas din ceriu: „Destul: lumina mea luminează tuturor, și poporul român a ajuns la reînvierea sa“.

Și tu, Barițiu! te-ai îngrijit pentru noi, numai de tine ți-ai uitat, de tine, sărăcuțul de tine! Dar' și prin aceasta te-ai făcut bărbat mare înaintea noastră, căci spiritul înalt se ocupă numai cu chemarea și misiunea sa. Tu nu te-ai născut pentru tine, tu te-ai născut pentru neamul tău.

Munca și lupta, virtutea și onestitatea

au fost florile eterne, cari au înfrumșetă fruntea ta măreață, cari ți-au câștigat iubirea și stima unui popor întreg, cari te-au ridicat de bărbatul cel mare al lui. Pentru poporul român ai trăit prea puțin. Aveam încă mare lipsă de bărbăția ta și de spiritul tău, dar' te-ai dus, unde ai fost chemat și spiritul tău numai la Dumnezeu a putut re'ntoarce, acolo de unde ai venit. Și noi numai când te-ai dus am simțit și priceput că ce am pierdut.

Și pentru toate aceste în viață, recunoștință ți-a dat numai Academia română, care te-a ales de presidentul ei, și când ai fost de 80 ani ți-a bătut o medalie comemorativă, cu inscripțiunea:

„Lui George Barițiu, Maiu 1812—1892“.

Dar' pentru munca ta de 60 de ani, poporul român întreg, și mai ales Ardealul încă nu ți-a arătat recunoștința sa! Ei îți rămân încă mult datori.

Și iată, azi ne-am adunat la mormântul tău; la mormântul acest modest pentru bărbatul mare al poporului român; la sfințirea sacrariului familiar, ce ți-l-au ridicat ai tăi, cari în viață cu atâta fală te-au numit: t a t a, cu atâta mândrie te-au numit: m o ș u l e, ear' după moartea ta cu pietate se roagă lui Dumnezeu pentru tine, și azi toți stau aci cu mâinile înfrânte!

Dar' durerea lor, e durerea tuturor Românilor!

Și Barițiu! Caută împrejurul tău! Iată aci Domnul Iosif Sterca Șuluțu, vicepreședintele, și membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, s'au înfățișat cu toții, aceia, cari în viață te-au iubit și stimat, ca pe președintele Asociațiunii, fiind podoaba rară a ei, ca pe bărbatul cel mare al poporului tău! S'au înfățișat ca și aci la mormântul tău să-ți aducă ovațiunile, omagiile și reverințele ce le-ai binemeritat, și inimei tale să-ți împărțesească durerea învțăceilor tăi credincioși și adeseori ortacilor de muncă pentru deșteptarea și reînvierea națională.

Iară pentru scopurile și idealurile tale să te mângâie și să te asigure, că toți sunt cuprinși de spiritul tău, sunt mișcați de simțemintele tale, ce le-au produs iubirea ta de neam, de patrie și de aproapele; și cu toții se legătuiesc de nou, că totdeauna vor lucra pentru fericirea aceloră, ca să mai îndeplinească aceea, ce ai lăsat încă negata.

Asociațiunea, în semnul iubirii și stimei și după moartea ta, depune pe mormântul tău cununa aceasta de flori frumoase cu inscripțiunea: »Asociațiunea — bine-meritatului president George Barițiu«.

Kuropatkin, pare a se feri încă de o luptă decisivă cu Japonezii, așteptând să-și strângă toate forțele de cari poate dispune.

Este de așteptat o mare bătălie cât de curând.

Din cele arătate se vede că până în prezent norocul războiului este de partea Japonezilor, ear' Rușii sunt bătuți de pretutindeni.

Viitorul ne va arăta dacă până la sfârșit Japonezii vor fi biruitori.

Invățământul ce se poate însuși trage, este, că un popor bine condus, poate în scurtă vreme să ajungă la cea mai mare dezvoltare. Japonia este o pildă vie.

„Albina”. Const. C. Pop.-Tașcă.

RĂSPUNS „Revistei Economice”

La articolul meu apărut în prețutul d-v. ziar, ca un răspuns cu care am fost dator în cauza alegerii de director la „Furnica”, „Revista Economică” în nrul seu de 19 a. c. să degajează de deobligământul, care i-se impune moralicește: de a răsturna prin argumentări pozitive aserțiunile susținute de mine în „Tribuna” și apoi în stimatul d-v. ziar, prin aceea că îmi clasifică articolul meu apărut în coloanele ziarului d-voastră, de un haus de litere incarte, fără a fi spus ceva nou prin ele.

Stând deci față în față cu un contrar de principii, care se ferește a sta de vorbă atunci când e strâns cu ușa, nu am alt-ceva să reflectez la puținele rânduri din „Revista Economică”, de cât că atitudinea ce a luat-o față de mine, pe motivul că „nu vrea să polemizeze” și aceasta o face în interesul institutului și al persoanelor interesate în cauză(?), e deamă de țiganul din poveste, care a tăiat „capetele morților” pentru ca totuși prin o faptă hazlie săvârșită să se poată gira de un triumfător îndrăzneț.

Argumente, domnilor, și nu fleacuri!
„Tăcerea-i ca mierea”. — Vă gândiți?! Să tac deci și eu, mulțumindu-mă cu aceea că pe drept Vă pot recomanda și acum o dozară de consecuență în direcția aceea ca în viitor să Vă păziți de a mai lansa principii economice prin frazeologii și nu de facto, cu cari apoi să faceți când e vorba la adeca negoț formal de interese personale!

Spre orientare în cauză recomand din nou publicului cetitor nr. 36 al ziarului „Tribuna”, nr.ii 11, 13 și 19 ai „Revistei Economice” și nr.ii 16 și 17 ai ziarului „Activitatea”. Din acești numeri se vede icoana adevărată a lucrurilor: care e triumfătorul!

Un nu mai puțin calificat
funcționar de bancă.

Dar' Barițiu! Mai uită-te împrejur! Din poporul tău s'au adunat mici și mari, tineri, bărbăți și bătrâni; fete și mame matroane române, preoți și învățători, teologi și preparenzi, d-șoara Elena Petrașcu, directoara școlii civile de fete cu învățăcelele, pentru a căror școală în viața ta mult te-ai îngrijit, d-na Maria Cosma presidentă și comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu, înființătoarea unei școlii de fete, cari cu toții și cu toatele au grăbit aci, ca să-ți mulțumească pentru munca grea de o viață întreagă și din inimile lor să-ți spună, că în ele simt recunoștința națională!

Și eată a venit aci și înaltpreasfinția Sa, Domnul Archiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, vechiul tău amic, marele păstor al nostru, a venit ca să înalte festivitatea și solemnitatea parastasului tău, a venit, ca sărbătorii noastre naționale să-ți dea splendoare.

Dar' ascultă, ascultă încă Barițiu! O știre de peste Carpați! „Academia română” nici pentru ziua de astăzi nu și-a uitat de tine! Vezi aci pe Grigorie G. Tocilescu și pe Atanasie Marienescu colegii tăi, frații tăi, cari neîncetat te iubesc și te stimează. Ei sunt trimiși la tine ca solii „Academiei române”, ca în numele ei să te glorifice și să te feliciteze de „Nemuritoriu”!

Cutremurile de pământ.

(Urmare și fine).

La Loriano, unicul riușior fu sorbit de crepăturile cari brăzdau pământul și apa se strecură până-ce ajunse la un strat de argilă. Năruituri de pământ se întâmplară numeroase, ear' riușorul dispărut după câteva săptămâni ieși ear' la suprafață, însă acum nu mai curgea pe albia cea veche ci își făcuse alta.

La Seminora, o mare livadă de maslini lunecă în fundul unei văi, adâncă de opt-spre-zece metri. O casă a pământului ce era în livadă, fu dusă și ea de vale și nu suferi nici o stricăciune. Câți-va ani mai târziu maslinii erau tot verzi și productivi, și par'că nu suferise nici o stricăciune, ba încă e mergea mai bine.

În anul 1797 la Riombamba, în America, cutremurul de pământ a aruncat dintr'un cimitir cadavrele celor morți la înălțimi de mai multe sute de metri, pe o colină ce era pe celalalt mal al unui riu.

La 1812, la Caracas, în America pământul se mișcă așa de straniu în cât se asemăna unui lichid ce clocoțește.

Jumătate de veac mai târziu, coastele Americii-de-sud fură bănuite de un puternic cutremur de pământ care ridică valurile mării la înălțimea de 13 metri. Acest cutremur se simți pe Ocean la mari depărtări.

La 10 Decembrie 1869, orașul Qulah din Asia-mică, fu nimicit de un cutremur de pământ; locuitorii fură înștiințați printr'un vuet subteran asemănător unui tunet; și se urcară în grabă pe un deal ce era deasupra orașului, de acolo ei văzură deschizându-se mari crepături prin mijlocul orașului a cărui case fură înghițite în adâncimile negrului pământ.

La 11 Aprilie 1871 un cutremur de pământ distruse orașul Battany din China, înghițind mai multe mii de persoane. La acest cutremur de pământ, arborii par'că erau niște corăbii vânturate de valuri, crepături mari despicară munții și multe delulețe fură coborâte sub pământ. Aceste cutremure întâmplăte din vreme în vreme, aduse mari nenorociri asupra locuitorilor.

Și iată aci o cunună de laur ce ți-a destinat-o „Academia română”, cu inscripțiunea: „Academia română, nemuritorului George Barițiu”!

Cred că modestia ta nemărginită nu a dorit-o, dar' după dorința „Academiei române”, — primește-o!

Da, în inima și sufletul Românilor, în istoria și literatura lor, tu te-ai făcut pe tine nemuritoriu! Din cei puțini aleși, puțini ca tine!

Acuma iartă-ne că te-am neliniștit și ți-am conturbat visul!

Dormi iarși în pace și visează, visează de fericirea Românilor, pentru-că și noi, tot de ea visăm!

Visează, și așteaptă învierea morților, căci atunci, în poienile înfloritoare ale Carpaților, în raiul românesc,..... ne vom mai întâlni!

La 1884 cutremurul de pământ din Spania a ucis 2.500 de persoane aproape tot pe atâtea victime în același an a avut și Anglia.

La 1885 în Asia, un cutremur de pământ a ucis peste 3 mii de oameni.

După-cum vedem în cursul vremei, de când se înregistrează mai amănunțit desastrelor făcute de cutremurile de pământ, ele au făcut totdeauna numeroase victime, au schimbat adese-ori configurațiunea unei localități, năruind dealuri, astupând văile, nimicind izvoarele, făcând lacuri noi, înghițind pământuri sub ape, scoțând insule noi în mijlocul oceanelor și dispărând altele sub valuri; noi care adese-ori rămânem nepăsători în fața acestei naturi, unde se petrec marele fenomene descrise, nu ne gândim de cât numai la sbuciumările vieții, la luptele adese-ori nefolositoare, pe când marea epopee a naturii este adese-ori niște pagini șterse pentru noi, care defilează zilnic dinaintea ochilor noștri, fără a le da cea mai mică atențiune.

Navarin.

NOUȚĂȚI

Di Ioan Ghește, prof. în Năsăud a fost ales director al gimnasiului de acolo din partea comitetului fondurilor grănițarești.

Comptabili (locuitori de oficii). Este știut, că statul oficerilor de comptabilitate se întregeste din suboficieri de comput. A fost o nedreptate până acum, că suboficieri cu censură făcută au trebuit să aștepte mai mulți ani în statul lor. Aceasta au adus cu sine o lipsă oarecare în armată. Acum ministrul va denumi cu începutul anului 1905 — 120 locuitori de oficii comptabili, cu scop a face să crească numărul lor, prin aceea, că li scoate din șirul și societatea de jos, dându-le un rang potrivit cu calificăția lor de specialiști.

„Familia” foaie beletristică-literară din Oradea-mare, își va serba iubileul de 40 ani a apariției sale, edând un număr festiv la începutul lui Iunie. Acest număr va conține lucrări scurte de foștii și actualii colaboratori, precum și de alți fruntași și muncitori ai literaturii românești.

Ne închipuim bucuria de care va fi cuprins veteranul beletristic-academician, venerabilul redactor și proprietar, dl Iosif Vulcan.

Desminte. Sub acest titlu cetim în „Tel. Rom.” următoarele: neastempărării dela Arad devin tot mai cutezători în a răspândi neadevăruri. Vorbind în Nrul 81 al foaii lor despre convocarea consistorului metropolitan spun că „I. P. S. Sa Metropolitanul nu a convocat pe aleșii consistorului din toamna trecută și astfel diecesa Aradului și Caransebeșului nu este reprezentată complet în consistor.”

Nu mai spre a arăta, că neadevăruri grăiește foaia aradană, pe baza informațiilor exacte luate din cancelaria metropolitană, suntem în poziție de a constata, că toți membrii ordinari ai consistorului metropolitan au fost invitați la ședință. Membrii suplenți n'au fost invitați din nici o eparchie (nici din archidieceasă) pentru-că aceștia se invită numai atunci când nu s'ar presenta membri ordinari în număr sorăspunzător pentru a se putea ținea ședință. Incât pentru epitetele de „volnicie” cu cari paradează cei din redacția „Tribunei” — le declarăm de porniri tendențioase și condamnabile demne de autorii lor.

Ne mirăm de confrății dela „Tel. Rom.” că tractează cu mânuși pe scribării dela foaia din Arad, numească-se ei Russu, Ciorogar sau Goldiș Laczi.

Apoi Siriene, Ciorogaru și Laczi doar în sinodul aradan a-ți fost, ce a-ți făcut pentru evitarea pericolelor ce amenință școlile noastre?

Nimic, absolut nimic; v-ați făcut numai trebșoarele șiriano-goldișite și a-ți marit leafa vicarului Mangra. Incolo întreagă activitatea voastră e un zero.

„Patria” societatea studenților români din München s'a constituit pe semestrul de vară al anului acestuia în modul următor: president I. Ursu, secretar I. Pârjolescu, cas-sar Al Liuba.

Condamnat. Tot în „T. R.” cetim și următoarele rânduri. „Sever Bocu”, colaborator intern al ziarului „Tribuna” din Arad, e osândit de tribunalul reg. din Timișoara la 6 luni închisoare ordinară, pentru falsificare de cambii.

Nu mai ca să se știe cine e dl Bocu amintim că este fratele de cruce și de principii a lui Ciorogariu și a lui Laczi Goldiș. Un stil puternic a clicei aradane. — Ce mai trifoliu sau chiar patruleu Ciorogar, Bocu, Laczi și Șiriantu.

Frumoasă bandă!

Necrolog. „Sentinela” institut de economii și credit, ca societate pe acții în Satul-nou cu regret înștiințează încetarea din viață a meritatului seu cassariu George Roșculețiu, locotenent c. și r. în pensiune, membru ord. al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, președintele casinei din Satul-nou, etc., urmată în 11 Maiu n. 1904.

File-i țărina ușoară!

La despățământul femeiesc întregitor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au fost primiți drept membri ordinari d-nele Maria Mihaiu, soție de hotelier, Maria C. Dragoș, soție de pantofar, Ana St. Moga, soție de franzelar, Theresia Uhl, s. de brutar, Ana Banea, soț. de ec., E. G. Dordea, s. de ec. Ana Nicola, Eva Negriță, soție de inv. toate din Sibiu; Raveca Manta, soț. de preot (Gurariului), Ecaterina Dr. Prunaș n. Rebege, soție de medic (Orlat), Eva Popianu, soție de comerciant, Maria Solomon, soție de preot, ambele din Porumbacul-superior, Safta A. Patea, soție de collector, Ana I. Poșă, ambele din Porumbacul-inferior, Paulina Harșanu, soție de preot (Cinade), Maria Bercan, soție de preot, Bucura Schiopu, soție de episcop, ambele din Merchiș. Membrii ajutători au fost primiți V. Tordășianu, presidentul, George Poponea, v-pres. Reuniunii, totodată bărbății de încredere, Florea Cruciță, casar și Ioan Apolzan, notar, cari ambii ocupă aceleași funcții la despățământ.

Precum se știe taxa lunară pentru membrii despățământului e 20 bani, ear' scopul despățământului: înființarea mesei învățăcelor meseriași.

ECONOMIE

NUCUL

(Juglaus regia).

„Arbore foarte cunoscut și răspândit în țara noastră, original din Persia. Toate părțile nucului sunt folositoare omului: frunzele, coaja, zama din cojile verzi de nuci, uleiul din fructe, mugurii, etc. sunt bune ca leacuri, apoi lemnul său este foarte căutat pentru facerea mobilelor sau altor obiecte. Frunzele trebuiesc culese când încep nucile a se coji, zama din coji dela nuci, când ajung la dezvoltarea lor completă, ear' coaja în tot sezonul.

Ceaiul din frunze, 25—40 grame la 1.000 gr. apă, este bun la copiii scrofuloși, luat mai mult timp și îndulcit cu zahăr sau miere.

Fiertura din frunze în dosă de 50 grame la 1.000 grame apă, este bună la spălarea diferitelor răni sau bube și la femeele cari au poală albă.

Din zama dela cojile verzi și adăogându-se tot atâta zahăr sau miere, se poate face un sirop, foarte bun la copiii scrofuloși, anemici, cari n'au putere, dacă s'ar da câte 3 lingurițe pe zi.

Din mugurii de nuc se poate face o pomadă, bună contra căderii părului și contra mătreței. Pentru a face această pomadă, se fierbe vre-o 25 minute, un pumn de muguri de nuc, în 300 grame grăsime de porc proaspătă sau vase-lină albă.

Se mai pot face băi din fertură de frunze de nuc sau coajă de pe lemn, adăogându-se și câte 3—4 pumni de sare, la copiii slăbănogi sau scrofuloși.

„Albina”.

Dr. Const. An. Macri.

„THE STANDARD“

fondată în anul 1823.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: > 260.000.000— Despăgubiri de viață > 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

16—50

Centrala generală: **Edimburg** (Anglia).

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de prezent se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acuratețea cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.

„DACIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

P. I.

Avem onoare a vă recomanda apa noastră minerală apre-
țiată și cualificată de cel mai chemat organ al țerii noastre.

ANALISA CHEMICĂ

A APEI ACRE „ISVORUL-DACIA“ DIN ȘOIMUȘUL-MURĚȘULUI, LÂNGĂ DEVA.

	in 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	12146 c. c.

Precum dovedește analiza, „Isvorul-Dacia“ din Șoimușul-Murșan (apă acra de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pămâtoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constituive, isvorul acesta face parte din *grupa apelor mai renumite*. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Isvorul-Dacia“ ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Isvorului-Dacia“ e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală „Isvorul-Dacia“ va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului
II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6'25
b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ „ 14'50
c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5'50
d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 13'—

la retrimiteria ambalagiului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) Cor. 4'50 || ad: c) Cor. 4'—
b) „ 11'— || d) „ 10'—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa jos scrisă.

Ca întreprindere folositoare, apelăm la binevoitorul D-voastră sprigin, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Deva, Martie 1904.

„Dacia“

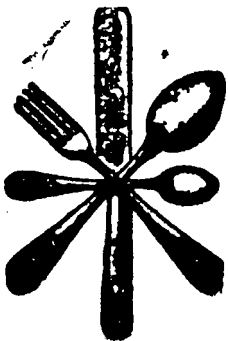
întreprindere de apă minerală în Deva.

Insertiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

Cumpărare ocazională!

32 bucăți numai 6 fl.

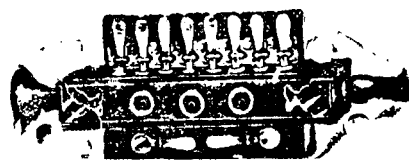
În urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțițe din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat laptele și 1 sitiță de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Aufferberg's Centrale**
(226) 18—52 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.
Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

Minunat instrument musical!

Pe „Flöthophon“ poate cânta ori cine melodii, marșuri și dansuri, fără a cunoaște notele. Societăților, turiștilor, e foarte recomandabil de petrecere. Tonul lui e fermecător.

Acest minunat instrument musical are 10 clape, 20 tonuri, 2 clape de bas și pentru 3 cor. se capătă în formă elegantă. 3 bucăți costă 8 cor. „Flöthon“ mai puternic, cu ton fermecător, costă 5 și 6 coroane.

Cu rambursă trimite

Centr. lui Aufferberg József

Budapest, VI., Proféta-u. 5.

Nou! Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru lumina chililor, treptelor, ambtelor și localităților laterale.

Pentru oficerii la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrica, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu această te poți sui și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor. — Strat de rezervă 1 cor. 20 fl. —

(227) Se trimit cu ramburs de 18—52
Stabilimentul Central aln IOSIF AUFFENBERG
BUDAPEST, Strada Proféta 5.